بەناوی خودای بەخشندەو میهرەبان

بەناوی گەلەوە

پەرلەمانی کوردستان ـ عێراق

بە حوکمی بڕگەی (1) لە ماددەی (56)ی یاسای ژمارە (1)ی ساڵی 1992ی هەموار کراو و بە گوێرەی ئەوەی ئەنجومەنی وەزیرانی هەرێم خستییە روو، پەرلەمانی کوردستان– عیراق لە دانیشتنی ئاسایی خۆی ژمارە (8) کە رۆژی 2011/10/11 گرێ درا، بڕیاری دا ئەم یاسایەی دادێ دەربکات:

یاسای ژمارە (19)ی ساڵی 2011

یاسای وەزارەتی گواستنەوە و گەیاندن لە هەرێمی کوردستان- عیراق

ماددەی یەکەم:

مەبەست لەم زاراوانەی دادێن واتاکانی بەرامبەریانە بۆ مەبەستی ئەم یاسایە:

یەکەم: هەرێم: هەرێمی کوردستان– عیراق.

دووەم: وەزارەت: وەزارەتی گواستنەوە و گەیاندن لە هەرێمدا.

سێیەم: وەزیر: وەزیری گواستنەوە و گەیاندن لە هەرێمدا.

چوارەم: ئەنجومەن: ئەنجومەنی راوێژکاریی وەزارەت.

ئامانج و ئەرکەکانی وەزارەت

ماددەی دووەم:

ئامانجی وەزارەت بەرز کردنەوەی ئاستی خزمەتگوزاریی گواستنەوەیە بە شێوازی جیاجیای هەروەها خزمەتگوزاریی گەیاندن بە کەناڵەکانی بیندراو و بیستراو و خوێندراوەیەوە، بە چەشنێك کە لەگەڵ خواستەکانی قۆناغی بووژانەوەدا بگونجێت کە هەرێم لە ئاستە جیاکاندا پێیدا تێپەڕ دەبێت و هاوشان رۆیشتن لەگەڵ ئەو نوێکارییەی کە ئەم خزمەتگوزارییانە لە سەر ئاستی جیهاندا دەیبینن و سوود وەرگرتن لە تەکنیکی نوێ لەم بوارەدا.

ئەم ئەرکانەش بەجێ دەگەیەنێت:

یەکەم: دروست کردن و وەگەڕخستن و پەرەپێدانی فرۆکەخانە مەدەنییەکان لە هەرێمدا و بەڕێوە بردن و سەرپەرشتی کردنیان بە پێی پێوەری نێودەوڵەتی کە لە لایەن رێکخراوی نێودەوڵەتیی فرۆکەوانیی مەدەنی (ICAO) و پێوەری خۆماڵییەوە پەیرەو دەکرێن.

دووەم: دروست کردن و وەگەڕخستن و پەرەپێدانی تۆڕەکانی (ترام وای) لە شارەکانی هەرێمدا و تۆڕەکانی هێڵی ئاسن لە نێوان شارەکانی هەرێمدا و گرێدانی بە دەرەوەی هەرێم.

سێیەم: دروست کردن و وەگەڕخستن و پەرەپێدانی هەموو جۆرەکانی (تیرمینالْ) لە شارەکانی هەرێمدا و بە کرێدان و سەرپەرشتی کردنیان بە گوێرەی مواسەفاتی پێشکەوتووی جیهانی و وەرگرتنی کرێ و رەسمی یاسایی.

چوارەم: مسۆگەر کردنی بەڕێوەبردن و وەگەڕخستن و پەرەپێدانی سیستەمەکانی پەیوەندیی جێگیر و نێودەست (بەتەل و بێتەل).

پێنجەم: دروست کردن و رێکخستن و پەرەپێدانی بنکەکانی پۆستە و دەرکردنی پوولی پۆستە و پێشکەش کردنی خزمەتگوزاریی پۆستە بە بەکار هێنانی سیستەمەکانی پۆستەی ئاسایی و خێرا (سەرزەوی و ئاسمانی) لە ناوخۆی هەرێم و دەرەوەیدا.

شەشەم: دروست کردن و فراوان کردن و سەرپەرشتی کردنی وێستگەکانی کەشناسی و بوومەلەرزەزانی بە گوێرەی رێڕەوی نێودەولەتی و دابین کردنی ئامێر و کەل و پەلی پێویست.

حەوتەم: بەخشینی مۆڵەت بە تێکڕای بوارەکانی گواستنەوەی زەوینی و ئاسمانی و گەیاندن و پۆستە بۆ کۆمپانیاکانی وەبەرهێنی ناوخۆ و بیانی و بەدواداچوونیان بە پێی ئەو گرێبەستەی کە لە نێوانی وەزارەت و ئەو کۆمپانیایانە مۆر دەکرێن و ناشکرێ وەزارەت هیچ مەرجێك قبوولْ بکات کە ببێتە مایەی قۆرخ کردن.

هەشتەم: رێکخستن و تەرخان کردنی لەرینەوەکانی بەکار هاتوو لە سیستەمەکانی گەیاندنی دەنگ و رەنگدا لە چوارچێوەی سنووری هەرێمدا و بە هەماهەنگی لەگەلْ لایەنانی پەیوەندیدار.

نۆیەم: رێکخستن و پەرەپێدانی تەکنەلۆژیای زانیاری و تۆڕی ئینتەرنێت لە هەرێمدا و سەرپەرشتی کردنیان.

دەیەم: سەرپەرشتی کردنی نووسینگەکانی گواستنەوە لە نێویانیشاندا نووسینگەکانی گواستنەوە لە تێکڕای دەروازەکانی سنووری هەرێم و وەرگرتنی کرێ و رەسم و بەکار هێنانی (مەنەفێست) بە پێی یاسا و بە هەماهەنگی لەگەلْ لایەنانی پەیوەندیداردا.

یازدەم: مەشق پێ کردن و شیاندنی کارمەندانی وەزارەت لە هەموو بوارەکاندا.

دوازدەم: هەماهەنگی کردن لەگەلْ وەزارەتی گواستنەوە و گەیاندنی فیدرالدا بۆ جێبەجێ کردنی پرۆژە ستراتیژییەکانی گواستنەوە و گەیاندن کە هەر پارێزگایەك لە پارێزگایەکانی هەرێم دەبنە بەشێك لە رووبەری جوگرافیاکەی و وەزارەتیش لە ئامادە کردنی دیزاینەکان و تێکڕای قۆناغەکانی جێبەجێ کردن و وەگەڕخستن و چاك کردنەوە لە چوارچێوەی سنووری هەرێمدا بەشدار دەبێت.

سیانزدەم: هانی وەبەرهێنان لە بوارەکانی گواستنەوە و گەیاندن کە وەزارەت بە هەماهەنگی لەگەلْ دەستەی وەبەرهێنانی هەرێم لەم بوارەدا دیاری دەکات.

ماددەی سێیەم:

وەزارەت بریتییە لەم پێکهاتانەی دادێن:

یەکەم: وەزیر: سەرۆکی باڵای وەزارەتە و بەرپرسیشە لە کارەکانی و ئاراستە کردنی سیاسەتەکەی و پیادە کردنی سەرپەرشتی کردنی و چاودێری کردنی و، هەموو بڕیار و فەرمان و ڕێنماییەکیش لەوەوە دەردەچن و بە سەرپەرشتیی ئەویش جێبەجێ دەکرێن لە هەموو شتێکی پەیوەندیی بە ئەرکی وەزارەت و پێکهاتە و دەسەڵاتەکانی و تێکڕای کاروباری تەکنیکی و دارایی و کارگێڕی و ڕێکخستنییەوە هەیە بە گوێرەی حوکمەکانی یاسا و، لە بەردەم ئەنجومەنی وەزیرانیشدا بەرپرس دەبێت چونکە ئەندامێکی هاوکارە تێیدا و بۆشی هەیە هەندێك لە دەسەڵاتەکانی خۆی بداتە بەڕێوەبەرانی گشتی یان هەر کەسێکی لە وەزارەتدا بە گونجاوی بزانێت.

دووەم: نووسینگەی وەزیر: گرێدراوی وەزیر دەبێت و فەرمانبەرێك بە پلەی بەڕێوەبەر هەڵگری بڕوانامەی بەرایی زانکۆ سەرۆکایەتیی دەکات و بەڕێوەی دەبات و چەند فەرمانبەرێکیش هاریکاریی دەکەن.

سێیەم: ڕاوێژکاران: ژمارەیان لە سێ زیاتر نابێت، لەوانەی بڕوانامەی بەرایی زانکۆیان هەیە، خاوەن شارەزایی و پسپۆڕین.

چوارەم: دەزگای فڕۆکەخانەی مەدەنی لە هەرێم: گرێدراوی وەزارەت دەبێت و فەرمانبەرێك بە پلەیەکی تایبەت کە بڕوانامەی بەرایی زانکۆی بەدەست هێناوە سەرۆکایەتیی دەکات و لە کاری خۆشیدا بەر حوکمەکانی یاسای دەزگای فڕۆکەخانەی مەدەنیی هەرێمی کوردستان– عیراق ژمارە (18)ی ساڵی 2008 دەکەوێت کە لە پەرلەمانی کوردستانەوە دەرچووە.

پێنجەم: بەڕێوەبەرایەتییەکانی گشتی: ئەم بەڕێوەبەرایەتییە گشتیانەی دادێن گرێدراوی وەزارەت دەبن، هەر یەکەشیان بەڕێوەبەرێکی گشتی خاوەن بڕوانامەی بەرایی زانکۆ و لەوانەی خاوەن شارەزایی و پسپۆڕین سەرۆکایەتیی دەکات.

1- بەڕێوەبەرایەتیی گشتیی کاروباری کارگێڕی و دارایی.

2- بەڕێوەبەرایەتیی گشتیی پۆستە و گەیاندن.

3- بەڕێوەبەرایەتیی گشتیی پلان و بەدواداچوون.

4- بەڕێوەبەرایەتیی گشتیی گواستنەوەی زەمینی و هێڵی ئاسن و ترام وای.

5- بەڕێوەبەرایەتیی گشتیی کەشناسی و بوومەلەرزەزانی.

ئه نجومه نی راوێژكاری

ماددەی چوارەم:

یەکەم: ئەنجومەنی راوێژکاریی وەزارەت پێك دێت لە:

1- وەزیر – سەرۆکی ئەنجومەن.

2- سەرۆکی دەزگای گشتیی فرۆکەخانەی مەدەنی لە هەرێمدا – ئەندام.

3- راوێژکاران – ئەندام.

4- بەڕێوەبەرە گشتییەکان – ئەندام.

دووەم: وەزیر بۆی هەیە میوانداریی هەر کەسێکی خاوەن ئەزموون بکات کە لە کاتی پێویستدا لە ناوەوەی وەزارەت یان لە دەرەوەیدا کە بە گونجاوی دەزانێت بۆ بەشداری کردن لە کۆبوونەوەکانی ئەنجومەن بە بێ ئەوەی مافی دەنگدانی هەبێت.

سێیەم: ئەنجومەن تایبەتمەند دەبێت بە گفتوگۆ کردن و هەڵسەنگاندنی چالاکییەکانی وەزارەت و لێکۆڵینەوە لە رێکارەکانی بەرز کردنەوەی ئەدای و پێشکەش کردنی پێشنیاری گونجاو بۆ چارەسەر کردنی ئەو کێشە و ئاستەنگانەی رەنگە بێنە رێی.

ماددەی پێنجەم:

یەکەم: وەزیر بۆی هەیە هەر بەڕێوەبەرایەتی یان بەش یان هۆبەیەك لە چوارچێوەی پێکهاتەی وەزارەت بە گوێرەی خواستی کارەکەی، لە نوێ بکاتەوە یان تێکەڵ بکات یان هەڵی بوەشێنێتەوە.

دووەم: بە پەیڕەوێك ئەرك و پسپۆرایەتیی پێکهاتەکانی وەزارەت دیاری دەکرێن.

سێیەم: وەزیر بۆی هەیە رێنمایی پێویست بۆ ئاسان جێبەجێ کردنی حوکمەکانی ئەم یاسایە دەربکات.

ماددەی شەشەم:

وەزیر بۆی هەیە دوای بەدەست هێنانی رەزامەندیی ئەنجومەنی وەزیران رێککەوتننامە و گرێبەست لەگەڵ کۆمپانیا و لایەنانی بیانی لە بواری پسپۆرایەتیی وەزارەتدا مۆر بکات.

ماددەی حەوتەم:

یەکەم: یاسای وەزارەتی گواستنەوە ژمارە (12)ی ساڵی 2006 و یاسای وەزارەتی گەیاندن ژمارە (14)ی ساڵی 2006 هەڵدەوەشێتەوە.

دووەم: هەموو ماف و پەیوەستییەکی گواستنەوە و گەیاندن و میلاکی هەردوو وەزارەتی گواستنەوە و گەیاندنی هەڵوەشاوە دەچنە ئەستۆی وەزارەتەوە.

ماددەی هەشتەم:

کار بە هیچ دەقێکی یاسایی یان بڕیارێك ناکرێت کە لەگەڵ حوکمەکانی ئەم یاسایەدا ناکۆك بن.

ماددەی نۆیەم:

دەبێ ئەنجومەنی وەزیران و لایەنانی پەیوندیدار حوکمەکانی ئەم یاسایە جێبەجێ بکەن.

ماددەی دەیەم:

ئەم یاسایە لە رۆژی بڵاو کردنەوەی لە رۆژنامەی فەرمیی (وەقایعی کوردستان)دا جێبەجێ دەکرێت.

د. ئەرسەلان بایز اسماعیل
جێگری سەرۆکی پەرلەمانی
کوردستان ـ عێراق

هۆی دەرچوونی

لەبەر ئەوەی هەردوو وەزارەتی گواستنەوە و گەیاندن لە هەرێمدا بە پێی یاسای ژمارە (11)ی ساڵی 2009 کرانە یەك وەزارەت و لە پێناو دووبارە ڕێکخستنەوەی وەزارەتی لە نوێ دانراو بە گوێرەی ماددەی (7)ی و لە پێناو بەرز کردنەوەی واقیعی خزمەتگوزاریی گواستنەوە و گەیاندن کە وایان لێ بکرێت لەگەڵ خواستەکانی قۆناغی بووژانەوەدا بگونجێن کە هەرێم پێیدا تێپەڕ دەبێت، ئەم یاسایە دەرچوێندرا.

تێبینی: ئەم یاسایە بەبڕیاری ژمارە 32 ی ساڵی 2011 لەلایەن بەرێز سەرۆکی هەرێمی کوردستانەوە دەرچوێنرا.